

7. Інформаційний бюлетень про розповсюдженість сальмонел серед людей (хворих та носіїв) та в об'єктах середовища життєдіяльності людини на території України у 2010 році: Інформаційний лист. ДЗ «Центральна санітарноепідеміологічна станція» МОЗ України. 2011. 5 с.
8. Матеріали 86-й Сесії Європейського регіонального бюро ВОЗ (17-20 сентября 2018 г.). Рим, ВОЗ, 2018. 219 с.
9. Наконечний І. В. Спонтанні кола циркуляції сальмонел, як багатоконпонентний комплекс моногос- тальних осередків. *Науковий вісник Ужгородського ДУ: Серія « Біологія»*. 2008. Вип. 22. С.130–135.
10. Наконечный И. В. Динамика эпидемического и эпизоотического процессов сальмонеллезов и их со- временные тенденции на юге Украины. *Природничий альманах: Серія біологічні науки*. Херсон, 2005. Вип. 6. С.96–103.
11. Статистична інформація. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

UDK 504.5

Kinga Dziuba, Msc. Eng.

Town Hall of Stary Sacz, Department of Environmental Protec- tion (Poland)

Wiktoria Sobczyk, Professor PhD. D.Sc. Eng.

AGH University of Science & Technology Faculty of Mining & Geoengineering Dept. of Environmental Engineering and Mineral Processing (Krakow, Poland)

GOSPODARKA ODPADAMI W POLSCE WASTE MANAGEMENT IN POLAND

Ustawa o odpadach określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia, które zapobiegają i zmniejszają negatywny wpływ wynikający z wytwarzania i gospodarowania odpadami. Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach opisuje zadania gminy i obowiązki właścicieli nieruchomości, dotyczące utrzymania czystości i porządku, warunki działalności w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz warunki udzielania zezwoleń.

Słowa kluczowe: prawo ochrony środowiska, zanieczyszczenie, odpady

Gospodarka odpadami w Polsce opiera się na szeregu ustaw i rozporządzeń wydawanych przez ministra właściwego do spraw środowiska. Nadrzędnym dokumentem jest ustawa o odpadach, uchwalona 14 grudnia 2012 roku [2]. Określa ona środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia, które zapobiegają i zmniejszają negatywny wpływ wynikający z wytwarzania i gospodarowania odpadami. Jej uchwalenie spowodowało małą rewolucję w sposobie gospodarowania odpadami, ponieważ wprowadziła nowe zasady w tej dziedzinie. Polegają one na planowaniu życia produktu z myślą, że stanie się on kiedyś odpadem. Dlatego już na etapie produkcji należy dobrać materiały, które w przyszłości będą mogły być poddane recyklingowi lub odzyskowi. Podkreśla to hierarchia sposobów postępowania z odpadami:

1. zapobieganie powstawaniu odpadów,
2. przygotowanie do ponownego użycia,
3. recykling,
4. inne procesy odzysku,
5. unieszkodliwianie.

Kolejną ważną zasadą wprowadzoną przez ustawę jest zasada bliskości. Mówi ona, że odpady powinny być przetwarzane już w miejscu powstawania. Jeśli jest to niemożliwe, należy je przewieźć do najbliższego punktu przetwarzania na terenie danego województwa. Dzięki temu ogranicza się zagrożenie skażenia środowiska odpadami oraz spalinami (poprzez skrócenie do minimum transportu). Ustawodawca nakłada też obowiązek zbierania odpadów w sposób selektywny (rozdz. 6 art. 23 pkt. 1). Była to największa rewolucja wprowadzona tym dokumentem, ponieważ odnosi się do każdego wytwórcy odpadów. Oznacza to, że w każdym domu należy segregować powstające odpady. Wymaga to od obywateli ukształtowania całkiem nowych zwyczajów.

W dokumencie określono też: plany gospodarki odpadami, sposoby transportu, zbierania, magazynowania, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, przetwarzania odpadów w instalacjach i urządzeniach, uprawnienia wymagane do gospodarowania odpadami i prowadzenie rejestru, ewidencję odpadów i sprawozdawczość, szczególnie zasady gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów (m.in. odpadami z wypadków, metalami, olejami, komunalnymi osadami ściekowymi, odpadami medycznymi), jak powinno wyglądać składowanie odpadów, termiczne przekształcanie odpadów, wymagane kwalifikacje w zakresie gospodarowania odpadami, zadania administracyjne dla samorządu województwa, przepisy karne i kary administracyjne oraz załączniki [1, 2].

Drugim istotnym dokumentem regulującym gospodarkę odpadami jest ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach [5]. Określa zadania gminy i obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku, warunki działalności w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz warunki udzielania zezwoleń. Zadania gminy dotyczą:

- tworzenia warunków do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku poprzez tworzenie odpowiednich jednostek administracyjnych,
- budowy, eksploatacji i utrzymania regionalnych instalacji przetwarzania odpadów, stacji zlewnych, szaleatów publicznych, instalacji do zbierania, transportu i unieszkodliwiania zwłok zwierzęcych,
- nadzorowania gospodarowania odpadami komunalnymi,
- ustanowienia obowiązku selektywnej zbiórki odpadów z podziałem na frakcje: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji,
- tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w których mieszkańcy będą mogli zostawiać przeterminowane leki, zużyte baterie itp.,
- zapewnienia osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu,
- prowadzenie kampanii informacyjnej w zakresie prawidłowej segregacji odpadów,
- udostępnianie informacji o podmiotach odbierających odpady, miejsc zagospodarowania odpadów, osiągniętych poziomach recyklingu, punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- dokonywanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami,
- zapobieganie zanieczyszczeniu ulic, parków, placów, przystanków,
- określanie wymagań wobec osób utrzymujących zwierzęta domowe,
- zapobieganie bezdomności zwierząt.

Jednym z ważniejszych z powyższych punktów są te dotyczące poziomów recyklingu. Ustawa nakłada bowiem na gminy obowiązek osiągnięcia do 31 grudnia 2020 roku poziomu recyklingu metali, papieru, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych w wysokości co najmniej 70% wagowo. Podobne wymagania postawiono odpadom biodegradowalnym kierowanym do składowania – do 16 lipca 2020 roku na składowiska powinno trafiać nie więcej niż 35% całkowitej masy tych odpadów [3, 4, 5].

Aby sprostać tak wysokim oczekiwaniom, ustawodawca przewidział sposób na realizację tych założeń. Jest to regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Uchwala go rada gminy w okresie do sześciu miesięcy po wprowadzeniu wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Powinny znaleźć się w nim następujące informacje:

- rodzaj i minimalna pojemność pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych, warunki ich rozmieszczenia,
- częstotliwość i sposób pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych,
- obowiązki osób posiadających zwierzęta, które mają na celu ochronę przez zanieczyszczeniem wspólnych terenów,
- wymagania dotyczące utrzymania zwierząt gospodarczych,
- obszary podlegające deratyzacji oraz terminy jej przeprowadzania,
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Innym z uprawnień rady gminy jest ustalanie stawki opłat za odbiór odpadów oraz terminy ich uiszczenia. Zgodnie z art. 6 pkt. 4 ustawy stosuje się wyższe stawki dla osób, które nie zadeklarują zbierania odpadów w sposób selektywny [5].

Literatura

1. Dołęga Józef (red.): Świadomość i edukacja ekologiczna. Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej. Warszawa 1998. ISBN 83-7072-113-3.
2. Dziuba Kinga, Sobczyk Jacek, Sobczyk Wiktoria: Edukacja ekologiczna turystów i edukacyjna rola „zielonych schronisk”. W: Ekonatura, nr 7/2016, s. 20-23.
3. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz.U.2015.1651).
4. Ustawa o odpadach z dnia 12 grudnia 2012 r. (Dz.U.2013.21).
5. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U.2015.250).

УДК 504.6

О.П. Дремлюга, студент спеціальності “Екологія”,
ступеня вищої освіти “Магістр”
КВНЗ “Вінницька академія неперервної освіти”.

ЕКОЛОГО-ХІМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПИТНОЇ ВОДИ М. ХМІЛЬНИК

На основі апробованих методів і затверджених методик визначено еколого-хімічну оцінку якості питної води м. Хмельник. Встановлено, що якість питної води досліджуваного населеного пункту не завжди відповідає затвердженим вимогам і стандартам. Для поліпшення екологічного стану питної води з різних джерел водопостачання необхідно реалізувати комплекс заходів. Для цього необхідно вести постійний екологічний моніторинг і аналітичний контроль стану води з різних джерел централізованого й децентралізованого водопостачання, а також проводити паспортизацію криниць міста з доведенням інформації до користувачів для впровадження заходів щодо попередження забруднення криниць в секторах приватної забудови.